

Ivonne Navarro

COOP ETITA

Activitats per sembrar la llavor del futur

UNA HISTÒRIA D'INT

Aquesta que us explicaré ara és una història que em deixà bocabadada. Aquell dia, en el cau de la formiga Xima feia tanta calor que no s'hi podia estar. L'Aïda, la seua cosina llunyana, que estava de visita, li preguntà:

—Ai, Xima, quina agonia, haver de viure **aixina!** Com us ho feu per a aguantar aquest clima?

On vivia ella, dilluns i dijous el cel era de color gris fluix, i dimarts, dimecres i divendres, de color gris fosc. Al poble de la formiga Aïda plovia quasi cada dia.

—Ai, cosina! Mira que t'agrada queixar-te! Au, ajuda'm a fer el dinar, que se'ns faran les quatre!

De sobte, mentre l'Aïda i la Xima preparaven la beixamel, un núvol tímid va aparéixer enmig del cel. I van començar a caure gotes a poquet a poquet.

—Mira, cosina, cau aigua de dalt! No sé quan va ser l'última **volta** que va passar... Al teu poble, que hi esteu acostumades, què feu quan plou? Us enfileu als arbres?

Feia tants mesos que hi havia sequera que la formiga Xima no recordava que vivien en una riera. Què fan les formigues en cas de ruixats? La Xima hi pensava, però se n'havia oblidat.

—S'inundarà el cau? Sobreviurem? Com traiem a tothom del formiguer?

—No li donem més voltes: per a salvar-nos totes, la millor solució és passar de seguida a l'acció. Hem de treballar en equip, des de la formiga reina fins a l'obrer més petit.

Mentre les cosines pensaven en un pla, pels foradets, l'aigua ja començava a entrar... Tic, tac, tic, tac. A través de la paret de la cuina, la formiga Xima i la seua cosina sentien la veïna:

—Germaneta, afanya't, que ens tancaran la botiga.

—Espera'm i no em **faces** córrer, que sempre **eres** tu la que triga!

RIGA

La Balaga i la Baliga eren les formigues més poca-soltes de la colònia. Se n'anaven a buscar fruita per a fer una macedònia. Tot i que eren molt **feinadores**, a vegades es distreien entre bromes. Per això, la Xima va ser molt rotunda:

—On aneu, ara? No veieu que el cau s'inunda? Balaga, Baliga, hem de cridar fins a l'última formiga! Ens agafarem de les potes per a fer una barca on hi capiguem totes.

La Balaga i la Baliga van respondre alhora:

—Doncs que se **salven** les formigues que **arriben** abans a fora! Una barca de formigues? Quina idea més ridícula! Millor que anem al cine a veure una pel·lícula.

La Balaga i la Baliga van intentar fugir les primeres, però es van trobar amb moltes d'altres **espantant-se** i fent fileres. Aleshores, la Xima els va respondre:

—A veure, companyes, un poquet d'ordre! El formiguer ja **pareix** una piscina, i, si totes correm alhora, ens ofegarem de seguida. Escolteu amb atenció la meua cosina.

L'Aïda, que en sabia molt, de construir canoes, sabia que, quan es treballa en equip, tot és bufar i fer ampolles.

—L'ajuda de totes és important, això és el que vol dir cooperar!

De seguida es van ajuntar les formigues i es van agafar fort a les **seues** veïnes. En efecte, l'esforç que van fer plegades les va salvar d'acabar el conte ofegades.

Quan va acabar de ploure, van fer una festa, i van decidir que cadascuna es preocuparia sempre per la resta. I, si tenien dubtes, entre totes es respondrien les preguntes. Construirien un formiguer nou braç a braç (vull dir, pota a pota), en equip, i seria molt més divertit.

I **ací** s'acaben les intrigues: això és el que vaig aprendre de les formigues.

Hi ha paraules que no coneixeu? Potser és perquè aquest relat està escrit en valencià, la variant del català que es parla al País Valencià

I TU, COOPERES O COMPETEIXES?

Us expliquem què és el cooperativisme, quins són els seus valors i la història d'aquest moviment que busca construir una societat més igualitària, democràtica i lliure

Imagineu que esteu amb el vostre grup d'amics i amigues en una excursió al mig de la muntanya. Quan comenceu a caminar fa bon temps, fa molt de sol i el cel és blau. Però, a poc a poc, en arribar al cim, els núvols comencen a cobrir-ho tot i una tempesta arriba del no-res. Fa fred i unes gotes grosses de pluja cauen del cel. Davant d'aquesta situació, teniu dues opcions: que cadascú corri per intentar trobar refugi pel seu compte, sense tenir en compte la resta, o, per contra, treballar en equip i buscar una solució per poder sortir-vos-en.

Aquesta és la diferència principal entre competir i cooperar. Si agafem el diccionari, trobem que *competir* és "lluitar per aconseguir el mateix objectiu dues o més persones". És a dir: dues persones o grups de persones s'enfronten per aconseguir el mateix objectiu. Unes guanyen i les altres perden. D'altra banda, el diccionari defineix *cooperar* com "prendre part amb altres en una obra feta en comú".

Tornant a l'exemple de la tempesta a la muntanya, si competim, cadascú buscarà la seva supervivència sense preocupar-se per la resta. En canvi, si cooperem, l'objectiu serà que tot el grup estigui en les millors condicions possibles.

Les paraules són importants. I, si ens fixem en *cooperar*, veiem que s'assembla molt a altres paraules, com per exemple *cooperativa*. En una cooperativa, un equip de persones aposten per treballar conjuntament per tal de resoldre necessitats comunes.

Imagineu un poble on no hi ha escola, però hi ha nens i nenes que necessiten fer classe i

aprendre. I, al mateix poble, hi ha veïnes que són mestres i no tenen feina. Les famílies, la canalla i les mestres es podrien agrupar en una cooperativa d'ensenyament. Les famílies i la mainada estarien tranquil·les perquè podrien fer classe, i les mestres, alhora, aconseguirien feina. I entre totes podrien decidir com volen que sigui l'escola: quins horaris volen fer, quines assignatures són més importants... Una escola pot ser una cooperativa, però moltes altres coses també ho poden ser! Una granja, un periòdic –com la *Directa*–, una llibreria, un restaurant, una fàbrica de caragols, una pastisseria, una agència de viatges... Quasi qualsevol activitat que us pugueu imaginar pot acabar convertint-se en una cooperativa, sempre que les persones que la fan decideixin apostar per aquest model de gestió col·lectiu i democràtic.

Les cooperatives comparteixen una sèrie de valors que les defineixen:

GESTIÓ
DEMOCRÀTICA

Les persones sòcies participen activament en la presa de decisions. Una persona, un vot!

PARTICIPACIÓ VOLUNTÀRIA I OBERTA

**Tothom pot formar part
d'una cooperativa, sense
discriminacions.**

AUTONOMIA I INDEPENDÈNCIA

Els acords de les cooperatives amb altres organitzacions no fan que les sòcies perdin el control de la cooperativa.

EDUCACIÓ, FORMACIÓ I INFORMACIÓ

Les cooperatives faciliten la formació dels seus membres i també informen la gent sobre els beneficis de la cooperació.

INTERÈS PER LA COMUNITAT

Les cooperatives treballen per aconseguir el desenvolupament sostenible dels llocs on s'arrelen.

UNA HISTÒRIA QUE VE DE LLUNY

Cap el 1800 les condicions de vida eren molt dures. Els preus eren molt alts i els salaris molt minsos, cosa que feia que moltes persones treballadores visquessin en la misèria. Pràcticament no tenien ni per menjar i en molts casos la mainada es veia obligada a treballar.

Per fer front a aquesta situació, les persones de la classe treballadora es van agrupar en les primeres cooperatives per garantir l'accés a serveis bàsics com l'alimentació, l'ensenyament o la salut a les persones que ho necessitaven. Les sòcies de la cooperativa compartien els seus

PARTICIPACIÓ ECONÒMICA

Les sòcies aporten diners a la cooperativa per gestionar-los entre totes i per invertir en el futur del projecte.

COOPERACIÓ ENTRE COOPERATIVES

Les cooperatives s'enforteixen mitjançant el treball conjunt a través d'estructures locals, nacionals i internacionals.

recursos perquè altres sòcies poguessin tenir accés a aquests serveis bàsics.

Al segle passat, a Catalunya van proliferar les cooperatives, tant en les ciutats com al camp. Tot i haver uns anys en els quals el cooperativisme va decaure, va revifar als anys

cinquanta, així com amb les cooperatives d'ensenyament nascudes als anys setanta.

Avui, les cooperatives s'han consolidat com una alternativa de treball i de vida, i són una empenta per a la transformació o la millora social.

FEM UNA COOPERATIVA D'HABITATGE!

1 EL GRUP

Uneix els punts

És el moment de dissenyar l'edifici i que les sòcies de la cooperativa decideixin com seran els espais comuns i privats.

2 CONVIVIM?

Una tasca important és aconseguir els diners per pagar les obres i cal trobar un bon banc que ajudi el projecte.

3 ON SERÀ?

Ara toca gaudir-la! Es continuen fent assemblees per vetllar pel bon funcionament i s'organitzen activitats per a la gent del barri, poble o ciutat.

4 COM SERÀ CASA NOSTRA?

Creem el grup de persones que formaran part de la cooperativa.

5 COM HO PAGUEM?

Busquem un solar on poder construir: que tingui llum, que sigui prou gran, que estigui ben comunicat...

6 JA LA TENIM!

Definim unes normes i valors de la cooperativa, la base perquè tot funcioni com cal.

Ajuda la June a crear una cooperativa d'habitatge

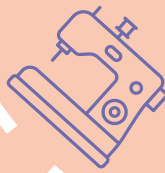
TOT ES TRANSFORMA

Prou de comprar, llençar i comprar!
L'ECONOMIA CIRCULAR vol allargar al màxim la vida dels productes. Per fer-ho, aposta per reciclar materials i repensar la utilitat de productes en desús.

RECICLATGE

Recuperem un producte que aniria a la deixalleria i li donem una segona vida

ECONOMIA LINEAL
Llençar i tornar a comprar

A!

MATÈRIA PRIMERA

Es fan servir recursos naturals per elaborar el producte primari. En aquest cas, el fil de cotó.

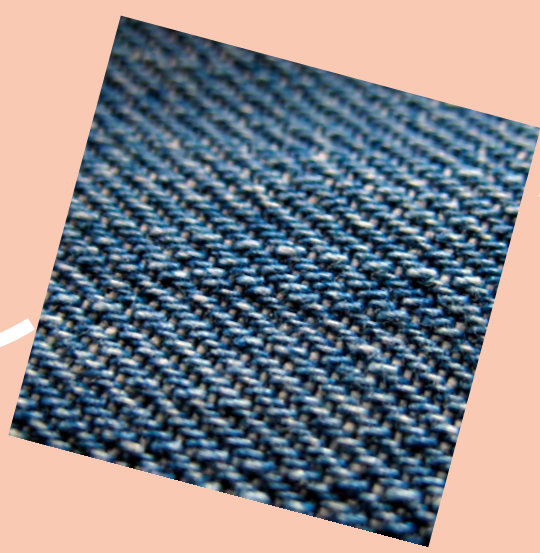
RECUPERACIÓ DE RECURSOS

En comptes de fer servir noves matèries primeres que provenen del món natural, es reciclen altres productes ja elaborats. Per exemple, uns texans.

ECOLOGIA INDUSTRIAL

Mitjançant una producció responsable, s'intenta estalviar recursos naturals i generar pocs residus.

LLUM PER A TOTES

Heu pensat com es produeix l'energia que fem servir a les nostres cases? En general, es fa mitjançant mètodes que són molt contaminants. Com les centrals tèrmiques, per exemple, que produeixen electricitat cremant grans quantitats de carbó. A més, com que molt sovint contractem el servei elèctric amb grans companyies, és difícil saber com s'ha produït l'energia que consumim.

Un altre problema és que molt poques empreses controlen el mercat i tenen la capacitat de fixar els preus. Imagineu que voleu comprar uns cromos de Pokémon, però només hi ha dues persones que en venen al vostre poble o ciutat. Imagineu que aquestes dues persones, sabent que són les úniques que tenen els cromos, decideixen pujar els preus per aconseguir més diners, encara que siguin més cars que normalment i molts nens i nenes no puguin pagar-los. Això és el que fan les grans companyies amb l'electricitat: decideixen quin preu té. I això fa que molta gent no pugui pagar la llum. Aquestes persones han de reduir el seu consum, desconnectant les estufes a l'hivern, per exemple. És el que es coneix com a *pobresa energètica*.

De la mateixa manera que hem vist que persones que necessitaven una casa creaven cooperatives d'habitatge, passa el mateix amb

l'energia: són les comunitats energètiques. Es tracta de persones que treballen en equip per tenir energia a les seves cases. Amb la instal·lació de plaques solars als terrats dels edificis, per exemple. Les comunitats energètiques asseguren el subministrament d'energia renovable –que no contamina– a les seves sòcies. Cada sòcia pot instal·lar les plaques si disposa d'espai per fer-ho. A través de les comunitats, també s'estudia l'eficiència dels edificis. És a dir, saber per on s'escapa l'escalfor i poder solucionar-ho per estalviar energia.

Les comunitats energètiques tenen diferents objectius. D'una banda, contribuir a reduir l'ús de combustibles fòssils. Els combustibles fòssils –el petroli i els seus derivats–, al contrari que les energies renovables, són molt contaminants i acceleren el canvi climàtic.

D'altra banda, les comunitats energètiques també tenen l'objectiu de reduir el consum d'energia i la dependència de les grans empreses multinacionals que controlen el mercat actualment.

Per últim, també busquen fer front a les situacions de pobresa energètica i canviar el model energètic cap a un model menys contaminant i just.

Quines 10 diferències trobes entre aquestes dues ciutats?

QUÈ HE APRÈS?

Et proposem un test per comprovar què saps sobre el cooperativisme!

1. Una cooperativa...

- a. Està formada per una sola persona que fa el que vol.
- b. Està formada per un equip de persones que aposten per treballar conjuntament.
- c. Està formada per un equip de persones que competeixen per aconseguir els seus objectius.

2. Quin d'aquests valors no s'identifica amb el cooperativisme?

- a. Voluntariat
- b. Competitivitat
- c. Democràcia

3. L'economia circular...

- a. Abusa de matèries primeres.
- b. Compra nous productes quan els necessita.
- c. Recicla materials i repensa la vida de productes.

4. Quan s'origina el moviment cooperatiu?

- a. Al segle passat.
- b. Avui en dia.
- c. Cap al 1800.

La sopa del cooperativisme

Assemblea, comunitat, cooperativa, democràcia, equip, formació, objectius, solidaritat, sòcies, voluntarisme

N	H	E	C	O	M	U	N	I	T	A	T	Y	L
O	G	M	Z	W	L	V	R	X	R	Y	J	J	T
U	L	S	X	S	L	V	K	X	U	W	D	F	N
V	O	L	U	N	T	A	R	I	S	M	E	Y	B
K	C	O	O	P	E	R	A	T	I	V	A	F	Z
L	I	Q	Z	A	U	S	T	G	H	V	F	Q	I
G	C	A	S	S	E	M	B	L	E	A	H	G	V
X	J	Q	U	D	Y	S	E	D	E	M	L	L	U
L	D	E	M	O	C	R	À	C	I	A	V	R	N
A	N	D	M	L	L	W	W	I	Y	H	G	T	P
S	Ò	C	I	E	S	F	O	R	M	A	C	I	Ó
A	H	O	B	J	E	C	T	I	U	S	N	L	F
H	F	N	B	E	G	I	E	Q	U	I	P	R	P
T	D	T	S	O	L	I	D	A	R	I	T	A	T

SOLUCIONS TEST: 1: B / 2: B / 3: C / 4: C

FEM UN VAIXELL VERD

Us ensenyem a fer un vaixell amb una fulla de canya, una joguina senzilla i que es pot fer amb materials a l'abast de tothom. Així podreu compartir-ho amb els vostres amics i amigues aquest estiu quan estigieu a prop de l'aigua i de les canyes!

Triem una fulla de canya, que estigui en bones condicions i sencera. La traiem de la canya amb cura, mirant de no fer malbé la resta de la planta. Amb una fulla en tindrem prou per fer un vaixell!

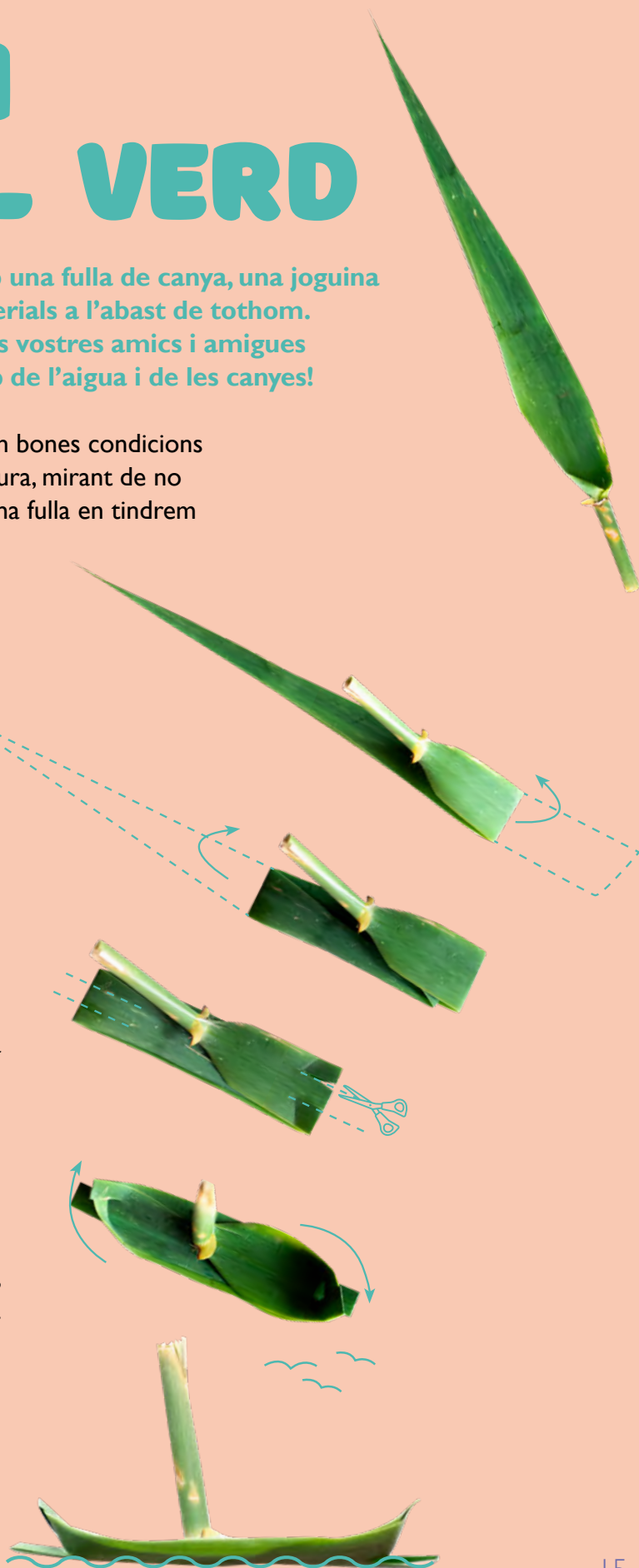
1 Dobleguem l'extrem de la tija de manera que quedi mirant amunt i que la tija estigui al mig de la fulla.

2 Dobleguem l'altre extrem, el de la punta, deixant la punta de la fulla sota la tija, si cal.

3 Els dos extrems ens han quedat en una forma més o menys rectangular. En cadascun dels extrems, fem dos talls paral·lels al llarg de la fulla que la divideixin en tres. Atenció, els talls no han de ser gaire llargs!

4 Agafem les dues parts exteriors que acabem de tallar i n'introduïm una dins de l'altra, deixant la part central per sota.

5 Fem el mateix en l'altre extrem i ja tenim el nostre vaixell acabat i llest per lliscar sobre l'aigua!

Publicació editada per:
La Directa SCCI
Riera d'Escuder, 38,
nau 1, planta 1
Barcelona
directa.cat

Coordinació: Miriam Blázquez
Edició: Mates Lorente
Correcció: Èlia Oliván
Il·lustració: Ivonne Navarro
Maquetació: Gerard Casadevall
Comte: Miriam Tiani

Impulsat per:

Promogut i finançat per:

